

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Ιουλίου 2018

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Ισπανίας για το 2018 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Ισπανίας για το 2018

(2018/C 320/08)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών ⁽²⁾, και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 22 Νοεμβρίου 2017, η Επιτροπή εξέδωσε την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, με την οποία σηματοδοτήθηκε η έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018 σχετικά με τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Λήφθηκε δεόντως υπόψη ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Οι προτεραιότητες της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 22 Νοεμβρίου 2017, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Ισπανία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημέρα η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Η σύσταση αυτή εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 14 Μαΐου 2018 το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση για την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ⁽³⁾ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ»).
- (2) Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ και λαμβανομένης υπόψη της στενής διασύνδεσης των οικονομιών της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, η Ισπανία θα πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή της σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, όπως αποτυπώνεται στις συστάσεις 1 έως 3 κατωτέρω.
- (3) Η έκθεση χώρας του 2018 για την Ισπανία δημοσιεύτηκε στις 7 Μαρτίου 2018. Στην έκθεση αξιολογήθηκε η πρόοδος της Ισπανίας όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 11 Ιουλίου 2017 ⁽⁴⁾, η συνέχεια που δόθηκε στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος της Ισπανίας ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον, η έκθεση περιλάμβανε εμπεριστατωμένη επισκόπηση δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύτηκαν επίσης στις 7 Μαρτίου 2018. Από την ανάλυσή της, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ισπανία εμφανίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, η μεγάλη συσσώρευση εξωτερικού και εσωτερικού χρέους, τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα, σε ένα πλαίσιο υψηλής ανεργίας, εξακολουθούν να συνιστούν ευπάθειες με διασυννοριακό αντίκτυπο. Η εξωτερική επανεξισορρόπηση συνεχίζεται, χάρη στα πλεονάσματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών που καταγράφονται από το 2013, τα οποία υποστηρίζονται από διαρθρωτικές βελτιώσεις στις εμπορικές επιδόσεις. Ωστόσο, οι καθαρές εξωτερικές υποχρεώσεις παραμένουν σε υψηλά επίπεδα. Πρόοδος σημειώνεται επίσης όσον αφορά τη μείωση του χρέους του ιδιωτικού τομέα, χάρη στις ευνοϊκές συνθήκες

⁽¹⁾ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

⁽³⁾ ΕΕ C 179 της 25.5.2018, σ. 1.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 261 της 9.8.2017, σ. 1.

ανάπτυξης, όμως υφίστανται ακόμη ανάγκες απομόχλευσης. Ο υγιέστερος χρηματοπιστωτικός τομέας στηρίζει την οικονομική δραστηριότητα. Παρά τη μεγάλη αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ, το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ μειώνεται με αργό ρυθμό. Το ποσοστό ανεργίας συνεχίζει να μειώνεται με γρήγορο ρυθμό, αλλά παραμένει σε πολύ υψηλά επίπεδα, ενώ ο υψηλός βαθμός κατακερματισμού της αγοράς εργασίας εμποδίζει την ταχύτερη αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας. Μετά την ισχυρή μεταρρυθμιστική δυναμική μεταξύ 2012 και 2015, η πρόοδος όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων έχει περιοριστεί. Η παρούσα οικονομική κατάσταση προσφέρει το κατάλληλο παράθυρο ευκαιρίας για την αντιμετώπιση των εκκρεμών αναγκών μεταρρυθμίσεων, προκειμένου να καταστεί η ισπανική οικονομία πιο ανθεκτική και να ενισχυθεί η αύξηση της παραγωγικότητας.

- (4) Η Ισπανία υπάγεται επί του παρόντος στο διορθωτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Στο πρόγραμμα σταθερότητας του 2018, η Ισπανία σχεδιάζει να διορθώσει το υπερβολικό έλλειμμα έως το 2018, ευθυγραμμίζοντάς το με την απόφαση (ΕΕ) 2017/984 του Συμβουλίου, με την οποία ειδοποιείται η Ισπανία να λάβει μέτρα για τη μείωση του ελλείμματος τα οποία κρίνονται αναγκαία προκειμένου να αντιμετωπιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος ⁽¹⁾. Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να εξακολουθήσει να βελτιώνεται και να φθάσει σε πλεόνασμα ύψους 0,1 % του ΑΕΠ το 2021. Το πρόγραμμα σταθερότητας του 2018 ενσωματώνει όλα τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο σχέδιο προϋπολογισμού που υποβλήθηκε στο κοινοβούλιο στις 3 Απριλίου 2018, καθώς και τα πρόσθετα μέτρα που εξαγγέλθηκαν στα τέλη Απριλίου του 2018. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος για ισοσκελισμένη δημοσιονομική θέση σε διαρθρωτικούς όρους δεν προβλέπεται να επιτευχθεί εντός του χρονικού ορίζοντα του προγράμματος σταθερότητας για το 2018. Το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018 προβλέπει ότι ο δείκτης χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ θα ανέλθει σε 97,0 % το 2018, 95,2 % το 2019 και 89,1 % το 2021. Οι μακροοικονομικές παραδοχές του προγράμματος σταθερότητας για το 2018 είναι ευλογοφάνεις. Συνολικά, η σχεδιαζόμενη επίτευξη των στόχων για το ονομαστικό έλλειμμα εξακολουθεί να στηρίζεται στις ισχυρές οικονομικές προοπτικές και στη χαμηλότερη αύξηση των δαπανών της γενικής κυβέρνησης σε σχέση με την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ. Οι κίνδυνοι όσον αφορά την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων συνδέονται αφενός με την ισχυρότερη αύξηση των εσόδων και τις πιο περιορισμένες αυξήσεις των δαπανών σε σχέση με τις εαρινές προβλέψεις του 2018 της Επιτροπής, και αφετέρου με την πιθανή επέλευση περαιτέρω ενδεχόμενων υποχρεώσεων.
- (5) Στην απόφαση (ΕΕ) 2017/984, το Συμβούλιο ζήτησε από την Ισπανία να θέσει τέλος στην κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος έως το 2018, ιδίως δε να μειώσει το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης στο 4,6 % του ΑΕΠ το 2016, στο 3,1 % του ΑΕΠ το 2017 και στο 2,2 % του ΑΕΠ το 2018. Η βελτίωση αυτή του ισοζυγίου γενικής κυβέρνησης θεωρήθηκε ότι συνάδει με επιδείνωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου κατά 0,4 % του ΑΕΠ το 2016 και βελτίωσή του κατά 0,5 % του ΑΕΠ το 2017 και το 2018, βάσει των επικαιροποιημένων εαρινών προβλέψεων της Επιτροπής του 2016. Η Ισπανία πέτυχε ονομαστικό έλλειμμα 3,1 % του ΑΕΠ το 2017, όπως απαιτείται στην απόφαση (ΕΕ) 2017/984 του Συμβουλίου. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις του 2018 της Επιτροπής, το ονομαστικό έλλειμμα αναμένεται να υποχωρήσει στο 2,6 % του ΑΕΠ το 2018, δηλαδή 0,4 % του ΑΕΠ πάνω από τον στόχο για το ονομαστικό έλλειμμα στο πρόγραμμα σταθερότητας του 2018 και τον στόχο που καθόρισε το Συμβούλιο. Σε σύγκριση με το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018, οι εαρινές προβλέψεις του 2018 της Επιτροπής δείχνει επιβράδυνση της ανάπτυξης των δημόσιων εσόδων και κάπως υψηλότερες δαπάνες. Στις εαρινές προβλέψεις του 2018 της Επιτροπής, το διαρθρωτικό ισοζύγιο προβλέπεται να επιδεινωθεί κατά 0,3 % του ΑΕΠ το 2018, στο πλαίσιο μέτρων που αυξάνουν το έλλειμμα και περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο για τον προϋπολογισμό του 2018, που διαβιβάστηκε στο κοινοβούλιο στις 3 Απριλίου 2018, και να βελτιωθεί μόνον ελαφρά το 2019. Ως εκ τούτου, η δημοσιονομική προσπάθεια το 2018, καθώς και σωρευτικά την περίοδο 2016-2018, δεν αναμένεται να είναι εξασφαλισμένη. Ενώ η οικονομική ανάπτυξη στηρίζει τη μείωση του ελλείμματος, δεν χρησιμοποιείται για τη διαρθρωτική ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή, στη γνώμη της για το επικαιροποιημένο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Ισπανίας για το 2018, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το πρόγραμμα είναι σε γενικές γραμμές σύμφωνο με τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις του 2018 της Επιτροπής, το υπερβολικό έλλειμμα θα διορθωθεί εγκαίρως, αλλά είναι επεκτατικό.
- (6) Για το 2019, εάν επιτευχθεί έγκαιρη και σταθερή διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος, η Ισπανία θα υπαχθεί στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και στον μεταβατικό κανόνα για το χρέος. Λόγω του δείκτη χρέους της γενικής κυβέρνησης της Ισπανίας που υπερβαίνει το 60 % του ΑΕΠ και του προβλεπόμενου θετικού κενού παραγωγής της τάξης του 2,3 % του ΑΕΠ, οι ονομαστικές καθαρές πρωτογενείς δημόσιες δαπάνες ⁽²⁾ αναμένεται να μειωθούν κατά τουλάχιστον 0,3 % το 2019, σύμφωνα με τη διαρθρωτική προσαρμογή ύψους 1,0 % του ΑΕΠ που προκύπτει από τον από κοινού συμφωνηθέντα πίνακα απαιτήσεων βάσει του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, υπάρχουν ενδείξεις ότι η αχρησιμοποίητη παραγωγική ικανότητα στην οικονομία είναι υποτιμημένη. Το 2019, η Ισπανία αναμένεται να καταγράψει ακόμα ένα από τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας στην Ένωση, το οποίο θα συγκρατήσει τις πιέσεις επί των μισθών, ιδίως στον ιδιωτικό τομέα, και, κατά συνέπεια, ο πληθωρισμός αναμένεται να παραμείνει αρκετά κάτω από το 2 %. Αυτή η κατάσταση καταδεικνύει την υποτονικότητα που εξακολουθεί να χαρακτηρίζει την αγορά εργασίας. Επιπλέον, έστω και αν η εκ μέρους της Επιτροπής αξιολόγηση της ευλογοφάνειας του κενού παραγωγής δεν υποσκελίζει τις εκτιμήσεις ως προς το κενό παραγωγής με βάση την από κοινού συμφωνηθείσα

⁽¹⁾ ΕΕ L 148 της 10.6.2017, σ. 38.

⁽²⁾ Οι καθαρές πρωτογενείς δημόσιες δαπάνες αποτελούνται από τις συνολικές δημόσιες δαπάνες εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους, των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που αναπληρώνονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια και των αλλαγών μη διακριτικής ευχέρειας στη χρηματοδότηση των παροχών ανεργίας. Ο εθνικά χρηματοδοτούμενος ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου εξομαλύνεται σε περίοδο τεσσάρων ετών. Συνυπολογίζονται τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας ή οι αυξήσεις εσόδων που είναι υποχρεωτικές διά νόμου. Έκτακτα μέτρα από πλευράς τόσο εσόδων όσο και δαπανών συμψηφίζονται.

μεθοδολογία ως μη ευλογοφανείς, καταδεικνύει ένα μάλλον ευρύ φάσμα ευλογοφανών εκτιμήσεων ως προς το κενό παραγωγής για την Ισπανία. Σε αυτή τη βάση, φαίνεται σκόπιμη η ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή ύψους 0,65 % του ΑΕΠ, που αντιστοιχεί σε μέγιστο ρυθμό αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών ύψους 0,6 %. Βάσει των εαρινών προβλέψεων του 2018 της Επιτροπής, με την παραδοχή αμετάβλητων πολιτικών, υπάρχει κίνδυνος σημαντικής απόκλισης από την απαιτούμενη δημοσιονομική προσαρμογή το 2019. Επιπλέον, η Ισπανία δεν προβλέπεται να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις σχετικά με τον μεταβατικό κανόνα για το χρέος το 2019. Γενικά, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι η Ισπανία πρέπει να είναι έτοιμη να λάβει περαιτέρω μέτρα για να εξασφαλίσει τη συμμόρφωση το 2018 και ότι από το 2019 πρέπει να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Θα ήταν συνετό να γίνει χρήση τυχόν έκτακτων εσόδων για την περαιτέρω μείωση του δείκτη χρέους της γενικής κυβέρνησης.

- (7) Επιπλέον, στην απόφαση (ΕΕ) 2017/984, το Συμβούλιο ζήτησε επίσης από την Ισπανία να λάβει μέτρα για τη βελτίωση του δημοσιονομικού πλαισίου της, με σκοπό να αυξηθεί ο αυτοματισμός των μηχανισμών πρόληψης και διόρθωσης των αποκλίσεων από τους δημοσιονομικούς στόχους και να ενισχυθεί η συμβολή στη δημοσιονομική εξυγίανση του κανόνα για τις δαπάνες που προβλέπει ο νόμος περί σταθερότητας. Ωστόσο, το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018 δεν αναφέρει σχέδια για την ενίσχυση του εγχώριου κανόνα για τις δαπάνες. Επίσης, δεν αναφέρει μέτρα για τη νομοθετική αύξηση του αυτοματισμού των διορθωτικών και προληπτικών μηχανισμών. Το Συμβούλιο ζήτησε επίσης από την Ισπανία να λάβει μέτρα για να βελτιώσει το πλαίσιο της πολιτικής της για τις δημόσιες συμβάσεις. Η Ισπανία σημείωσε πρόοδο με την έγκριση του νέου νόμου για τις δημόσιες συμβάσεις τον Νοέμβριο του 2017. Ωστόσο, η νέα νομοθεσία μπορεί να αυξήσει την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, μόνο αν εφαρμοστεί με γρήγορο και φιλόδοξο τρόπο, μέσω της δημιουργίας νέας δομής διακυβέρνησης και της βελτίωσης των μηχανισμών ελέγχου των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Ειδικότερα, η επικείμενη εθνική στρατηγική για τις δημόσιες προμήθειες θα πρέπει να προσδιορίζει τους εκ των προτέρων και εκ των υστέρων ελέγχους που πρέπει να διενεργούνται από τις νέες δομές. Τον Ιούνιο του 2017, η κυβέρνηση ανέθεσε στην ανεξάρτητη δημοσιονομική αρχή να προβεί σε επανεξέταση των δαπανών σχετικά με επιλεγμένες επιχορηγήσεις του δημοσίου τομέα. Η Επιτροπή παρακολουθεί την εφαρμογή της επανεξέτασης, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του 2019.
- (8) Στις 27 Απριλίου 2018 η Ισπανία υπέβαλε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.
- (9) Οι σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις λήφθηκαν υπόψη κατά τον προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων («ΕΔΕΤ») για την περίοδο 2014-2020. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾, όπου είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις του οικείου συμφώνου εταιρικής σχέσης και των σχετικών προγραμμάτων. Η Επιτροπή έχει παράσχει περαιτέρω λεπτομέρειες για τον τρόπο με τον οποίο θα κάνει χρήση αυτής της διάταξης σε κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ΕΔΕΤ με τη χρηστή οικονομική διακυβέρνηση.
- (10) Η απασχόληση συνέχισε να αυξάνεται με σταθερό ρυθμό στην Ισπανία. Την αύξηση αυτή στηρίζουν οι επιπτώσεις των προηγούμενων μεταρρυθμίσεων της αγοράς εργασίας και η συγκράτηση των μισθών. Το ποσοστό ανεργίας εξακολουθεί να μειώνεται, αλλά παραμένει πολύ πάνω από τα επίπεδα προ κρίσης της χώρας και συγκρατείται στα υψηλότερα στην Ένωση. Αυτή η κατάσταση συνεπάγεται σημαντικό αναξιοποίητο δυναμικό δεξιοτήτων, ιδίως για τους άνεργους νέους. Το ποσοστό των ανέργων που έχουν μείνει χωρίς εργασία για περισσότερο από έναν χρόνο μειώνεται, αλλά εξακολουθεί να αντιπροσωπεύει το 44,5 % του συνόλου των ανέργων. Η Ισπανία ανέλαβε δέσμη πολιτικών πρωτοβουλιών για την επέκταση της εξαομικευμένης στήριξης στους μακροχρόνια άνεργους και την παροχή βοήθειας στους νέους να εισέλθουν στην αγορά εργασίας και να βελτιώσουν την απασχολησιμότητά τους, ιδίως μέσω της αύξησης του αριθμού των δικαιούχων των «Εγγυήσεων για τη Νεολαία». Η αποτελεσματικότητα των μέτρων αυτών εξαρτάται επίσης από την ικανότητα των περιφερειακών δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και των κοινωνικών υπηρεσιών να παρέχουν εξατομικευμένη υποστήριξη στα άτομα που αναζητούν εργασία, η οποία βελτιώνεται αλλά με αργούς ρυθμούς. Επίσης, υπάρχουν περιθώρια για μεγαλύτερη συνεργασία με τους εργοδότες, ιδίως μέσω της αύξησης του ποσοστού των κενών θέσεων εργασίας τις οποίες διαχειρίζονται οι υπηρεσίες απασχόλησης και της καλύτερης κατάρτισης του προφίλ και αντιστοίχισης των δεξιοτήτων των ατόμων που αναζητούν εργασία με τις ανάγκες των εργοδοτών. Ταυτόχρονα, οι προσπάθειες να βελτιωθεί ο συντονισμός μεταξύ των υπηρεσιών απασχόλησης και των κοινωνικών υπηρεσιών, στον οποίον σημειώθηκε κάποια πρόοδος το 2017, θα πρέπει να διατηρηθούν.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

- (11) Το ποσοστό των εργαζομένων με συμβάσεις ορισμένου χρόνου είναι μεταξύ των υψηλότερων στην Ένωση και περιλαμβάνει ως επί το πλείστον νέους και εργαζομένους χαμηλής ειδίκευσης. Οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου είναι συχνά βραχυπρόθεσμες και σπάνια χρησιμεύουν ως εφευρέσιο για τη σύναψη σύμβασης αορίστου χρόνου. Η εκτεταμένη χρήση τους, μεταξύ άλλων στους τομείς με μικρότερη εποχική ή συγκυριακή δραστηριότητα, μπορεί να αποτελεί εμπόδιο για την ταχύτερη αύξηση της παραγωγικότητας και συχνά συνδέεται με χαμηλότερα δικαιώματα για κοινωνικές παροχές και υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας. Ενώ οι συμβάσεις αορίστου χρόνου έχουν αυξηθεί ως ποσοστό της καθαρής αύξησης της απασχόλησης τα τελευταία δύο έτη, απαιτείται περαιτέρω δράση για την παροχή κινήτρων όσον αφορά τη μετατροπή των συμβάσεων ορισμένου χρόνου σε συμβάσεις αορίστου χρόνου. Το σύστημα των κινήτρων για προσλήψεις παραμένει κατακερματισμένο και δεν στοχεύει με αποτελεσματικό τρόπο στην προώθηση της απασχόλησης αορίστου χρόνου. Η Ισπανία ενέκρινε σχέδιο για τη μείωση της εξάρτησης από την απασχόληση ορισμένου χρόνου στον δημόσιο τομέα, αλλά η εφαρμογή του έχει μόλις αρχίσει και πρέπει να επιταχυνθεί προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος του 8 % που έχει οριστεί για το 2019. Η βελτίωση της ικανότητας των επιθεωρήσεων εργασίας και της αποτελεσματικότητας στην καταπολέμηση της κατάχρησης των συμβάσεων ορισμένου χρόνου είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση όσων μετατρέπονται σε συμβάσεις αορίστου χρόνου, αλλά δεν φαίνεται να αποθαρρύνεται η συνέχιση της εκτεταμένης χρήσης τους από τους εργοδότες. Η τριμερής στρογγυλή τράπεζα που συστάθηκε στις αρχές του 2017 για να συζητήσει την ποιότητα της απασχόλησης δεν έχει ακόμη διατυπώσει συγκεκριμένες προτάσεις. Η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό των πολιτικών έχει αυξηθεί πρόσφατα, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν περιθώρια για περαιτέρω βελτίωση.
- (12) Η οικονομική ανάπτυξη και η δημιουργία θέσεων εργασίας, συμβάλλουν στη μείωση του ποσοστού των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, ο οποίος ωστόσο εξακολουθεί να υπερβαίνει τον μέσο όρο της Ένωσης, καθώς και εισοδηματική ανισότητα. Η φτώχεια των εργαζομένων αποτελεί πηγή ανησυχίας, ιδίως μεταξύ των νοικοκυριών με μέλη που απασχολούνται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου ή μερικής απασχόλησης. Το ποσοστό παιδικής φτώχειας, αν και μειώνεται, παραμένει σε πολύ υψηλά επίπεδα. Ο αντίκτυπος των κοινωνικών μεταβιβάσεων, εκτός των συντάξεων, στη μείωση της φτώχειας είναι κάτω από τον μέσο όρο της Ένωσης και βγαίνει μειούμενος. Τα συστήματα εγγυημένου εισοδήματος χαρακτηρίζονται από μεγάλες διαφορές στις προϋποθέσεις πρόσβασης στις διάφορες περιφέρειες και από τον κατακερματισμό των περισσότερων του ενός εθνικών συστημάτων, που απευθύνονται σε διαφορετικές ομάδες ατόμων που αναζητούν εργασία και αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης από διαφορετικές διοικήσεις. Ως εκ τούτου, ορισμένοι άποροι που χρήζουν βοήθειας δεν λαμβάνουν στήριξη. Δεν έχει συμφωνηθεί ακόμη σχέδιο δράσης σε συνέχεια της πρόσφατης μελέτης για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εθνικών και των περιφερειακών συστημάτων εγγυημένου εισοδήματος. Η εισαγωγή ενός συστήματος ενιαίας κοινωνικής κάρτας θα καταστήσει τις χορηγούμενες κοινωνικές παροχές πιο διαφανείς και θα διευκολύνει τη συμμετοχή στα σχετικά μέτρα ενεργοποίησης, παρότι δεν θα αντιμετωπίσει άμεσα τις αδυναμίες των υφιστάμενων συστημάτων. Η αποτελεσματικότητα των οικογενειακών παροχών είναι επίσης χαμηλή και η κάλυψη άνιση. Το ισπανικό συνταξιοδοτικό σύστημα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων, οι οποίοι, κατά συνέπεια, αντιμετωπίζουν σημαντικά μικρότερο κίνδυνο φτώχειας σε σύγκριση με τις νεότερες γενιές. Σε σχέση με τους μισθούς, οι τρέχουσες συντάξεις είναι μεταξύ των υψηλότερων στην Ένωση. Από τις προβλέψεις της επικείμενης έκθεσης του 2018 για τη δημογραφική γήρανση και της έκθεσης για την επάρκεια των συντάξεων ⁽¹⁾ προκύπτει ότι οι μεταρρυθμίσεις του 2011 και του 2013 συνέβαλαν στην εξασφάλιση της βιωσιμότητας και της σχετικής επάρκειας του συνταξιοδοτικού συστήματος μακροπρόθεσμα. Ωστόσο, οι αυξήσεις των συντάξεων και η αναβολή του συντελεστή βιωσιμότητας που προτάθηκε κατά τη διαδικασία έγκρισης του σχεδίου προϋπολογισμού του 2018 θέτουν υπό αμφισβήτηση τη δέσμευση για την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων αυτών. Ταυτόχρονα, τα εν λόγω μέτρα δεν καταπολεμούν τη βασική πρόκληση για την επάρκεια του εισοδήματος των μελλοντικών συνταξιούχων, η οποία συνδέεται μάλλον με τα υψηλά ποσοστά ανεργίας και τον κατακερματισμό της αγοράς εργασίας.
- (13) Η αντιμετώπιση των αδυναμιών στην ικανότητα καινοτομίας των ισπανικών επιχειρήσεων θα μπορούσε να βελτιώσει την παραγωγικότητά τους. Οι επιδόσεις στην καινοτομία και η αύξηση της παραγωγικότητας εμποδίζονται από τα παρατεταμένα χαμηλά επίπεδα επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη, λόγω των οποίων είναι λίαν απίθανο να επιτευχθεί ο εθνικός στόχος έντασης της έρευνας και ανάπτυξης ύψους 2 %, σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Η τάση αυτή ενισχύεται από το χαμηλό και μειούμενο ποσοστό εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού για την έρευνα και την ανάπτυξη. Αν και η διακυβέρνηση της εθνικής πολιτικής για την έρευνα και την καινοτομία εξορθολογίζεται, εν μέρει μέσω του νέου κρατικού οργανισμού για την έρευνα, ο εθνικός-περιφερειακός συντονισμός κατά τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των πολιτικών εξακολουθεί να είναι περιορισμένος. Η ανάπτυξη νοοτροπίας αξιολόγησης, ώστε να αξιολογείται συστηματικά η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων και των πολιτικών στήριξης θα καταστήσει δυνατή την εκμάθηση του τρόπου χάραξης πολιτικών και θα δημιουργήσει συνέργειες σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.
- (14) Η περιορισμένη ικανότητα καινοτομίας των ισπανικών επιχειρήσεων εξηγείται επίσης από τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων, οι οποίες επηρεάζουν αρνητικά το μακροπρόθεσμο δυναμικό για την αύξηση της παραγωγικότητας. Τα ανεπαρκή προσόντα και η εργασιακή υπερειδίκευση είναι ευρέως διαδεδομένα στην Ισπανία. Τα ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, παρότι έχουν βελτιωθεί σημαντικά την τελευταία δεκαετία, είναι πολύ πάνω από τον μέσο όρο της Ένωσης. Σε συνδυασμό με τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα, ποικίλλουν πολύ ανάμεσα στις περιφέρειες και ενδέχεται να επηρεάζουν την ισότητα των ευκαιριών. Τα στοχευμένα προγράμματα για την αντιμετώπιση αυτών των ανισοτήτων είχαν μέχρι σήμερα περιορισμένα αποτελέσματα. Το εθνικό κοινωνικό και πολιτικό σύμφωνο για την εκπαίδευση, που στοχεύει

⁽¹⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018), Έκθεση για την επάρκεια των συντάξεων 2018: τρέχουσα και μελλοντική επάρκεια του εισοδήματος των ηλικιωμένων στην ΕΕ, τόμος I και τόμος II, κοινή έκθεση που καταρτίστηκε από την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας (ΕΚΠ) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΓΔ ΕΜΠΛ), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 2018.

στη σε βάθος μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος, εξακολουθεί να βρίσκεται στο στάδιο των διαπραγματεύσεων. Εν τω μεταξύ, η επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών αναμένεται να υποστηριχθεί από τη μείωση της προσωρινής απασχόλησης και την αύξηση των πόρων για την εκπαίδευσή τους. Ταυτόχρονα, οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως, αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εξεύρεση κατάλληλων, σταθερών θέσεων εργασίας στην αγορά εργασίας. Η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ εκπαίδευσης και επιχειρήσεων θα μπορούσε να τονώσει την πρόσβαση των νέων πτυχιούχων στην αγορά εργασίας, παρέχοντας ταυτόχρονα στις επιχειρήσεις τις δεξιότητες που απαιτούνται για να ενισχύσουν την ικανότητά τους για καινοτομία. Στο πλαίσιο αυτό, η πρόταση για μια νέα εθνική ψηφιακή στρατηγική αναγνωρίζει την ανάγκη να βελτιωθούν οι ψηφιακές δεξιότητες. Οι προκλήσεις αφορούν τον χαμηλό αριθμό ειδικών στις τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών, καθώς και την προώθηση του ρόλου του εκπαιδευτικού συστήματος στην ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων. Η επανακατάρτιση των εργαζομένων στον τομέα των ψηφιακών δεξιοτήτων θα έδινε επίσης στις ισπανικές εταιρείες τη δυνατότητα να παραμείνουν ανταγωνιστικές σε μια όλο και περισσότερο ψηφιοποιημένη οικονομία.

- (15) Οι ρυθμιστικές διαφορές στο επιχειρηματικό περιβάλλον διαδραματίζουν επίσης ρόλο στη διατήρηση του περιορισμένου ρυθμού αύξησης της παραγωγικότητας. Στο σημερινό πλαίσιο, οι ρυθμιστικές διαφορές και οι περιορισμοί του επιχειρηματικού περιβάλλοντος συμβάλλουν στη διατήρηση των υψηλών προσαυξήσεων, μειώνοντας τη γεωγραφική κινητικότητα επιχειρήσεων και εργαζομένων και περιορίζοντας την αύξηση της παραγωγικότητας. Ο νόμος για την ενότητα της αγοράς, που είχε ως στόχο να αντιμετωπιστεί αυτή η πρόκληση, έχει εφαρμοστεί μόνο εν μέρει. Η παρακολούθηση της εφαρμογής του εν λόγω νόμου σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο πρέπει να βελτιωθεί και ο ρόλος των τομεακών διασκέψεων να ενισχυθεί. Ο συγκεκριμένος νόμος καθιέρωσε την αρχή ότι η συμμόρφωση με ορισμένες απαιτήσεις σε ένα τμήμα της επικράτειας θα επιτρέπει στις επιχειρήσεις να δραστηριοποιούνται σε ολόκληρη την επικράτεια. Το Συνταγματικό Δικαστήριο, σε διάφορες αποφάσεις που δημοσιεύθηκαν το 2017, έκρινε ότι η αρχή αυτή είναι άκυρη λόγω της έλλειψης κοινών ή ισοδύναμων ελάχιστων προτύπων για την πρόσβαση σε μια οικονομική δραστηριότητα ή την άσκηση αυτής. Υπό το πρίσμα των εν λόγω αποφάσεων, η θέσπιση συνεκτικών κοινών ή ισοδύναμων προτύπων σε όλη την επικράτεια της ΕΕ θα μπορούσε να συμβάλει στην εκπλήρωση των στόχων του νόμου αυτού. Επιπλέον, η συνεργασία μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης πρέπει να βελτιωθεί σε όλα τα στάδια υλοποίησης, προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικότερα οι δυσμενείς επιπτώσεις του κατακερματισμού όσον αφορά τις επιχειρήσεις. Το έργο της επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η οποία συστάθηκε για να διασφαλιστεί ότι η νομοθεσία εναρμονίζεται με το κεκτημένο της Ένωσης σχετικά με τις υπηρεσίες, θα πρέπει να επιταχυνθεί. Οι περιορισμοί που επηρεάζουν ορισμένα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα, όπως είναι οι πολιτικοί μηχανικοί και οι αρχιτέκτονες, επισημάνθηκαν επίσης στη «Δέση μέτρων για τις υπηρεσίες» τον Ιανουάριο του 2017, και μέχρι σήμερα δεν έχουν ληφθεί συγκεκριμένα μέτρα για την αντιμετώπισή τους.
- (16) Γενικότερα, η βελτίωση της ποιότητας των θεσμών θα μπορούσε να ενισχύσει την εμπιστοσύνη στην ισπανική οικονομία και να αυξήσει τα οφέλη των μέτρων που λαμβάνονται για την αύξηση της παραγωγικότητας. Έχει σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά τη διαφάνεια της χρηματοδότησης των κομμάτων, καθώς και τη γνωστοποίηση περιουσιακών στοιχείων και τις συγκρούσεις συμφερόντων. Το επιχειρηματικό περιβάλλον επωφελήθηκε επίσης από την πρόοδο στην καταπολέμηση της διαφθοράς, μολονότι εξακολουθούν να υπάρχουν ζητήματα σε αυτόν τον τομέα. Οι αντιλήψεις των πολιτών και των επιχειρήσεων για την ανεξαρτησία του δικαστικού συστήματος έχουν επίσης βελτιωθεί. Είναι υπό εξέλιξη προσπάθειες με στόχο να αυξηθεί περισσότερο η αποτελεσματικότητα του δικαστικού συστήματος, οι οποίες πρέπει να συνεχιστούν. Παρόλο που έχει επιτευχθεί κάποια πρόοδος σε αυτό το ευρύ θέμα, η πρόκληση να προωθηθεί η εμπιστοσύνη στους θεσμούς σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης εξακολουθεί να υφίσταται.
- (17) Η περαιτέρω βελτίωση των υποδομών στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και των υδάτων θα μπορούσε να προαγάγει την εδαφική συνοχή, την καλύτερη ενσωμάτωση στην κοινή αγορά και την αύξηση της παραγωγικότητας. Οι διασυνοριακές συνδέσεις στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας, καθώς και οι υποδομές ύδρευσης, αντιμετωπίζουν επενδυτικά κενά. Θα μπορούσε να γίνει καλύτερη χρήση των επιβατικών και εμπορευματικών σιδηροδρομικών υποδομών. Τα διαφορετικά εύρη τροχιάς που συνυπάρχουν στην Ισπανία, την Πορτογαλία και τη Γαλλία αποτελούν σημαντικό εμπόδιο για τη βελτίωση των σιδηροδρομικών συνδέσεων, παρόλο που πρόσφατα ολοκληρώθηκαν νέα τμήματα στα οποία χρησιμοποιείται το διεθνώς διαδεδομένο κανονικό εύρος τροχιάς. Διαπιστώνονται επίσης ελλείψεις στις εμπορευματικές σιδηροδρομικές συνδέσεις μεταξύ των κύριων λιμένων στις ακτές του Ατλαντικού και της Μεσογείου και των εσωτερικών βιομηχανικών περιοχών. Η ανεπαρκής συνδεσιμότητα θέτει επίσης εμπόδια στην περαιτέρω ολοκλήρωση στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου της Ένωσης. Οι περαιτέρω επενδύσεις σε υποδομές είναι αναγκαία για τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, π.χ. για την επεξεργασία των λυμάτων, τη μείωση των διαρροών στα δίκτυα και τη βελτίωση της υδροδότησης. Αυτή η εξέλιξη θα αποφέρει περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά οφέλη στην Ισπανία.
- (18) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018, η Επιτροπή πρόεβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Ισπανίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2018 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί στην Ισπανία τα προηγούμενα έτη. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στην Ισπανία αλλά και τον βαθμό στον οποίο συμμορφώνονται με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.
- (19) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018 και η γνώμη ⁽¹⁾ του αποτυπώνεται ιδίως στη σύσταση 1 κατωτέρω.

⁽¹⁾ Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

- (20) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της παρούσας αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018. Οι συστάσεις του βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στις κατωτέρω συστάσεις 1 έως 3,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Ισπανία να αναλάβει δράση το 2018 και το 2019 προκειμένου:

1. Να εξασφαλίσει τη συμμόρφωση με την απόφαση (ΕΕ) 2017/984 του Συμβουλίου, με την οποία ειδοποιήθηκε να λάβει μέτρα βάσει της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, μεταξύ άλλων μέτρα για την ενίσχυση του δημοσιονομικού πλαισίου και του πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Στη συνέχεια, να διασφαλίσει ότι το 2019 ο ονομαστικός ρυθμός αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών δεν θα υπερβεί το 0,6 %, ποσοστό που αντιστοιχεί σε ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή ύψους 0,65 % του ΑΕΠ. Να χρησιμοποιήσει τα έκτακτα έσοδα για να επιταχύνει τη μείωση του δείκτη χρέους γενικής κυβέρνησης.
2. Να διασφαλίσει ότι οι κοινωνικές υπηρεσίες και οι υπηρεσίες απασχόλησης έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν αποτελεσματική υποστήριξη στα άτομα που αναζητούν εργασία, μεταξύ άλλων μέσω καλύτερης συνεργασίας με τους εργοδότες. Να προαγάγει τη μετατροπή των συμβάσεων ορισμένου χρόνου σε αορίστου. Να βελτιώσει τη στήριξη των οικογενειών και να αυξήσει την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εγγυημένου εισοδήματος, αντιμετωπίζοντας τα κενά κάλυψης, απλουστεύοντας το πλαίσιο των εθνικών συστημάτων και μειώνοντας τις ανισότητες όσον αφορά την πρόσβαση στα περιφερειακά προγράμματα. Να μειώσει την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και τις περιφερειακές ανισότητες στα εκπαιδευτικά αποτελέσματα, ιδίως μέσω της καλύτερης υποστήριξης μαθητών και εκπαιδευτικών.
3. Να αυξήσει τις δημόσιες επενδύσεις στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας και να διενεργεί συστηματικά αξιολογήσεις των πολιτικών στήριξης στον τομέα αυτό, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητά τους. Να ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων προκειμένου να μετριάσουν οι υφιστάμενες αναντιστοιχίες. Να επεκτείνει την εφαρμογή του νόμου για την ενότητα της αγοράς, εξασφαλίζοντας ότι, σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, οι κανόνες που διέπουν την πρόσβαση στις οικονομικές δραστηριότητες και την άσκησή τους, ιδίως για τις υπηρεσίες, είναι σύμφωνοι με τις αρχές του εν λόγω νόμου και βελτιώνοντας τη συνεργασία μεταξύ των διοικήσεων.

Βρυξέλλες, 13 Ιουλίου 2018.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
H. LÖGER